

vencu" v Ljubljani. — Cesarica se je v soboto iz Miramara peljala čez Pragersko v grad Gödöllő pri Budapeštu. — Na Gališkem postajajo Poljaci nezadovoljni z ustavoverci in se bližajo državno-pravnej stranki. Dunajski ministri so na račun „zlatega“ dolga ali posojila vzeli kot predplačilo (Vorschuss) pri Dunajskih, Berolinskih in Frankfurtskih Judih že 45 milijonov proti 6—8 % obresti. Denar so skoro ves porabili. Pri izdavanju zlate rente bodo jim ostali le kaki 3 milijoni ali pa — nič! — Bosenskim beguncem na Hrvaškem se strašno hudo godi, ker nimajo nobenega zaslužka. Vložili so prošnjo do cesarja, naj se jim da dela in zaslužka ali večja podpora, sicer morajo gladu umirati. —

Vnanje države. Ruskemu caru je za god čestital tudi srbski general Črnajev. Knez Gorčakov mu je v imenu cara odgovoril: „njih veličanstvo, naš car, so mi naročili Vam sporočiti njihovo zadovoljnost za izrečena voščila. Tudi Vas prosijo, vrlejš srbskejš vojni sporočiti njihovo zadovoljnost in njej povedati, da se jako zanimivajo za junaški boj Srbov proti njihovim sovražnikom.“ Nemški cesar je se z ruskim zvezal in dogovoril, da se Turki iz Evrope še to zimo preženó s pomočjo ruskih vojakov. Nemški cesar bo miren ostal, dokler se avstrijski ne gane za Turke. Tako beremo v nemških listih! Prusi so se menda že navolili „kulturne borbe“ ker skušajo z papežem mir narediti. Bog daj! — Na Italijanskem imajo slabo letino pa strašne dače in zato se na tisoče Lahov izseluje v Ameriko. — V Kandijo je pripeljala angleška ladja mnogo orožja za vstaše. — Turki pošiljajo na rusko mejo v Aziji veliko kanonov in vojakov. — V Severni Ameriki razsaja mrzlica zlatica in pobira na stotine ljudi.

Za poduk in kratek čas.

Freimavrerji, sedanji antikristi.

† III. Kako so freimavrerji k nam prišli. V Avstrijo je freimavrerstvo najpred vpeljal vojvoda lotrinski Franc Štefan, poznejši cesar Franc I. in mož cesarice Marije Terezije. Bil je namreč še le 26letni mladeneč l. 1734. v Haagu na Nizozemskem v ložo sprejet ter seznanjen z bratom freimavrerškim van Swieten-om, kterega je s seboj na Dunaj vzel in ga na čelo avstrijskim šolam postavil. Freimavrerji so že s početka spoznavši mogočni vpliv šol, povsod skušali najpred šole pod svojo oblast dobiti. Na Dunaju so se sedaj freimavrerji tako hitro množili, da so l. 1743. že redne zборе imeli, čeravno je to po postavah bilo prepovedano. Dne 7. marca 1843. je tak zbor policija zasačila in 30 freimavrerjev zaprla. Pobožna cesarica Marija Teresija, spoznavša pogubni namen freimavrerjev, jih je l. 1764 po vseh svojih deželah ostro prepovedala, ali ta prepoved jim ni ravno veliko škodovala, ker je

cesar sam bil na tihem njihov brat in zavetnik in ker je veliko bratov bilo že v najvišjih državnih službah. Očitno se po tej prepovedi pač niso upali več pokazati, zato pa so toliko marljivejše na tihem delali.

L. 1765. je umrl cesar Franc, glavni zavetnik freimavrerjev na Avstrijskem, pa ta zguba jim ni bila na nikako škodo, ker je Marija Terezija še tisto leto za sovladarja proglasila svojega sina Jožefa II., ki je bil ves navzet prostomiselnega duha ter vsled tega namene freimavrerške bolje pospeševal, nego zaviral. Ud freimavrerškega reda pa Jožef II. ni bil nikoli. Velika nevarnost je pretela freimavrerjem l. 1775. V Neapoli so namreč l. septembra omenjenega leta sprejeli freimavrerji v svoj red neko žensko, ki je pa že drugi den po hudih bolečinah umrla. Sploh se je mislilo, da je njena smrt nasledek strašnih skušenj, ktere mora vsak pri vstopu prestati. Kralj Neapolitanski je vsled tega 12. septembra 1775. l. pod ostro kaznijo vse freimavrerške družbe prepovedal in veliko drugih vladarjev ga je posnemalo. Tudi v Avstriji so bili freimavrerji v enaki nevarnosti, toda o pravem času še jim je prišla pomoč iz Berolina. Dne 11. januarja 1876. je bil poslan od velike deželne lože za Nemško Franc pl. Sudthausen na Dunaj, češ, da ima neko pravdo poravnati, prav za prav pa, da bi freimavrerške lože v Avstriji ohranil, in če mogoče z berolinsko ložo v djansko zvezo spravil. To se je takoj pokazalo očitno, ko je Sudthausen 11. maja dobil dovoljenje cesarju Jožefu II. se pokloniti. Pri tem zaslisanju je namreč Sudthausen omenivši najpred svojo pravdo se predrznil „najponižniše pismo velike deželne lože berolinske Njegovemu cesarskemu Veličanstvu predložiti.“ Cesarja je ta predrznost osupnila, da nevoljen reče: „Kaj hočejo gospodje od mene; saj jaz nisem freimavrer? A poslanca te besede niso prestrašile, ampak v svoji drznosti odgovori cesarju s preponižno prošnjo: naj od pruskega kralja ložam dovoljeno zavetništvo tudi za lože avstrijske pripozna. To je res nezaslišana predrznost; toda cesar Jožef, hlepečí po posvetni hvali ga ni zavrnil, ampak poslal je veliki loži v Berlin prijazno pismo z zagotovilom, da se od njega nimajo ničesar hudega bati. Freimavrerji so ga zavoljo tega res hvalili in častili, zraven pa so vedno očitniše delali, vedno drzniše postajali, da je kmalu Jožef II. sam bil prisiljen njihovemu početju jez narediti. Dal je namreč 16. decembra 1785 ukaz, da v enem mestu ne sme več lož biti, kakor dve ali tri, in da se imenik udov in dnevi zborov morajo gosposki naznaniti. To je bilo zadosti, da so vsi freimavrerji zoper Jožefa II. vstali ter ga zapleli v turški boj, v kterem je dobil klico svoje smrtne bolezni.

Ker so pod Jožefom II. freimavrerji do zadnjega časa imeli mir, so se razširili po celem cesarstvu; vseh vkup je bilo 45 lož. Na Dunaju jih

je bilo 8, v Pragi 6, po Slovenskem so bile lože v Gorici „odkritosrčnost“, v Celovcu „pri dobrotljivi Marijani“, v Zagrebu „pri previdnosti“ itd. Ali čim več je nastalo lož, in čim menj so se bale gosposke, tim bolj so se med seboj kavsale, kakor je to pri njih navada; edinost in sloga med posameznimi ložami je samo v sovraštvu do krščanstva. Za Jožefa II. so bili v tem toliko složnejši, ker jih je vladarjevo vtikanje v cerkvene zadeve k temu še posebej spodbujalo. Proti koncu svojega življenja je cesar pač spoznal svoje zmote in tudi svoje navidežne prijatelje, ter je l. 1789 zapovedal vse lože zapreti in vsem državnim službenikom naložil prisego, da niso in ne bodo več udi nobene skrivne družbe. Vendar tudi ta ostra zapoved ni imela zaželjenega vspeha, ker je cesar Jožef že drugo leto umrl, njegov naslednik Leopold II. pa je bil sam ud freimavrskega reda.

(Nastavek prih.)

Hrvatski dom zabavnik Hrvatske omladine za godinu 1876. Izdalo ga djačko društvo na 1. Hrvatskom sveučilištvu u Zagrebu.

To je naslov zanimivi Hrvatski knjigi, ki so jo izdali vrli mladi Hrvatje v znamenje, da se med njimi trudoljubivo gojé domoljubje in lepe umetelnosti ter vednosti. Obseg knjigi, katera, v spomin kronanja Dmitra Zvonimira, kralja vsch Hrvatov 9. oktobra leta 1076., nosi na čelu krasno z barvo tiskano podobo pod enim žezlom zedinjenih jugoslavanskih dežel (čuda golemo, da Andrassyeva policija ni zasegla ove uspomeni!) je lepoznanjskega značaja in naravnost moramo reči, da je knjiga prav „niz bisera jugoslavanskega“. Proza in vérzi se odlikujejo po nenavadni čistoti in veseli nas, da smo izpoznali vrle Hrvatske „sokolice“ na literarnem polji! Drže naj se vedno svojih sedanjih vzvišenih načel in bódočnost je njih in — naša. Živeli! „Novice“.

Smešničar 39. „Bos šofens“ (kaj bi radi) praša nemškutarška krčmarica ravno došlega gosta. „Najpoprej juhe“ odgovori ta. Ko na mizo postavljeno juho zagleda, reče krčmarici: prosim drugokrat prinesite na jednem krožniku juho, na drugem pa muhe, jaz meso rad posebej imam.“

Razne stvari.

(Milodar) za pribegle in ranjene Hercegovince in Bosnijake in za srbske ranjenike sprejema g. J. N. Horak, trgovec in predsednik podpirovalnemu odboru v Ljubljani. Uedništvo „Sl. Gosp.“ mu je zopet doposlala 25 fl. 49 kr. Skupaj tedaj že 375 fl. 49 kr. Bog plati!

(Na smrt obsojeni) bili so v Celju Wiesthaler in Marko, morivca natarice v Mariboru, potem Franc Lovréc; Franc Hrga dobil je 10 let težke ječe. —

(Celovec) je dobil namesto odposlanih turških vojakov nekoliko divjih bašibozukov — pravih tolovajev!

(Ukradli) so trgovcu Zadniku v Ptaju blaga za 800 fl.

(Brandstetter) pride 22. sept. pred porotnike tožen kot goljuf. Prijatelje svoje v Celju ali v okolici prosimo za poročilo!

(Ubila) sta 2 fanta v Jurjevcih blizu Rogateca kmetskega sina Franca Koreša.

(Na znanja.) Čujemo, da nekateri bukvarji, n. pr. Dreksler v Celju „Slomšekove pesmi“ draže prodajajo (po 1 gl. 15 kr.), kakor po naznaujeni ceni. To je nesramna dobičkarija, in se tukaj v svaritev vsem kupcem javno graja. Cena knjige po bukvarnicah je in ostane 1 gl. za vezan, 90 kr. za brožiran iztis. Nobeden knjigar ne sme več zahtevati.

(Pol. n. gospodarsko društvo pri sv. Lovrencu v Slov. goric.) ima v nedeljo 24. sept. popoldne ob 3. uri svoj letn. zbor. Volitev odbora, pogovori, tombola. Društvenike in prijatelje uljudno vabi odbor

(Banko Slovenijo) je namenila banka „Slavia“ prevzeti, ako se tej še 40.000 fl. doplača. Odbor za likvidacijo tega ni sprejel in se pogaja sedaj z banko: Donau. Hitrej ko se Slovenija odpravi, tem boljše je za delničarje. V Logacu ima baje 80.000 fl. škode po ognju?!

(Dražbe). V drugič 29. sept. Franc Lovrenčič v Račah 1960 fl. Anton Richter v Šmarji, Martin Musič v Jurovcih 200 fl. V tretje 28. sept. Anton Polanec v Ličenci 1020 fl. Franc Šusterič v Sedlarskem, Franc Lasbacher v Gornj. Radgoni in Jožef Zorko v Dolu.

Tržna cena

preteklega tedna po Hektolitrih.

(1 Hl. = 1⁶⁵/₁₀₀ vag.)

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor	7	80	5	90	5	50	3	50	5	60	5	30	5	60
Ptuj	7	40	6	35	5	20	3	20	6	—	4	80	5	—
Mahrenberg	10	10	7	25	5	70	3	70	5	75	7	80	5	69
Gradec	9	2	6	87	4	88	3	33	4	85	—	—	5	50
Celovec	8	54	6	72	4	98	2	88	5	60	4	46	5	92
Ljubljana	8	45	6	17	4	55	3	28	5	40	4	39	6	—
Varaždin	8	—	6	40	5	80	3	60	5	60	7	—	5	20
Zagreb	11	—	7	—	6	60	3	—	7	—	—	—	—	—
Dunaj	11	25	9	35	8	50	7	50	6	75	—	—	—	—
Pešt	10	—	8	18	6	88	6	40	6	—	5	—	—	—

Loterijsne številke:

V Gradcu 16. septembra 1876: 73 7 8 47 10.
Na Dunaju „ „ 48 39 59 24 1,
Príhodnje srečkanje: 30. septembra 1876.